

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Raamleping nr 169319/2

„Teadmussiirde pikaajaline programm mahepõllumajanduse tegevusvaldkonnas, aruanne

Aruande periood: 01.04.2017-30.06.2017

Ühispakkujad:
Eesti Maaülikool
Eesti Taimikasvatuse Instituut
Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus
Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus
SA Eesti Maaülikooli Mahekeskus

Tartu 2017

SISUKORD

1. Üldine informatsioon.....	3
2. Ellu viidud tegevused.....	5
2.1. Infopäevad	5
2.2. Teabematerjalid.....	10
2.3. Mahepõllumajanduse valdkonda kajastav portaal	10
2.4. Mahepõllumajanduse perioodiline väljaanne „Mahepõllumajanduse Leht“	11
2.5. Õpiringid	11
2.6. Esitlustegevused	12
2.7. Ettevõtete külastused.....	12

1. Üldine informatsioon

1.1. Töötajate vaheline (vajadusel ühispakkujate vaheline) tööjaotus

Ühispakkujate vaheline tööjaotus ei ole muutunud. 2017. a tegevuste korraldamine jagati partnerite vahel.

Ühispakkujate tööde jaotus:

- Infopäevad: Eesti Maaülikool (EMÜ), Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus (EMSA), Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus (ÖTK), SA Eesti Maaülikooli Mahekeskus (Mahekeskus)
- Konverents: EMÜ
- Ettevõtete külastused: EMSA, ÖTK, Mahekeskus
- Esitlustegevused (sh demokatsetel): EMÜ, ETKI, ÖTK, EMSA, Mahekeskus
- Öpiringid: EMÜ, ÖTK, EMSA
- Teabematerjalid: EMSA, ÖTK, EMÜ
- Mahepõllumajanduse valdkonda kajastav portaal: EMSA

Kogu projekti juhib ning selle elluviimise ja aruandluse eest vastutab projektijuht. Iga konsortsiumi liige vastutab endale võetud tööde puhul algusest lõpuni (alates planeerimisest kuni aruandluse koostamiseni).

Omavaheline kommunikatsioon töötab hästi. Projektijuhi ülesandeks on koordineerida tegevuste elluviimist ja anda informatsiooni vastavate nõuete täitmise kohta, vajadusel täpsustada Tellijaga tekkinud küsimused jms.

1.2. Aja- ja tegevuskava täitmine ning selles esinenud muudatused

2017. a tegevuste hankeleping 169319/ allkirjastati 11.10.2016.

Tegevused on käivitunud planeeritult.

1.3. Kommunikatsioon Tellijaga

Kommunikatsioon Tellijaga on toimunud hästi, suhtlus toimub nii e-maili kui ka telefoni teel. Kõik küsimused on saanud vastused ja nendega on arvestatud. Kommunikatsiooni lihtsustamiseks kasutatavad ühispakkujad e-maili aadressi maheteave@gmail.com, et suhelda Maaeluministeeriumi ja Tellija kontaktisikutega.

Olulisemad küsimused, millega on tegeletud:

- Mahetoitlustamise infopäevade osalejate (eelkõige toitlustamisega tegelevad ettevõtted – restoranid, hotellid) vastavus määruse nõuetele. Lasteasutused (koolid ja lasteaiad), mida haldab kohalik omavalitsus, ei ole määruse mõistes sihtgrupp, kuna tegemist on kohaliku omavalituse allasutusega. Toitlustamisetevõtete osas täpsustamine jätkub.
- Suhtlus Nõukogu liikmetega, täpsustati trükiste jagamist ja info vahetamist.

1.4. Kommunikatsioon infopäevade, täienduskoolituste, konverentside, õpiringide, esitlustegevuste ja ettevõtete külastuste teavitamisel sihtgruppidele.

Sihtgruppe teavitati vastavalt nõuetele. Sihtgrupi andmed saadi Põllumajandusameti kodulehel asuvast mahepõllumajanduse registrist. Kuna mahepõllumajanduse register on uuendamisel ja pole teada, millal kõik uuendused valmis saavad, siis on kontaktide allalaadimine registrist raskendatud ja tuleb teha eraldi päringuid Põllumajandusametisse.

Korraldatavate sündmuste info avaldati www.maheklubi.ee ja www.pikk.ee sündmuste kalendris, lisaks saadeti sihtgrupile kutsed e-maili teel.

Kommunikatsiooni lihtsustamiseks kasutavad ühispakkujad e-maili aadressi maheteave@gmail.com, millelt saadetakse kutsed ja vastatakse küsimustele.

1.5. Koostöötegevused valdkonnas tegutsevate asutuste ja organisatsioonidega ning teiste teadus- ja arendusasutuste, koolitajate, nõustamisteenuse pakkujate või sektori organisatsioonidega

Aruandeperioodil tehti koostööd Mahepõllumajanduse Koostöökoogu organisatsioonidega, et tutvustada antud programmi eesmärke ja tegevusi. Lisaks tutvustavad kõik hanke partnerid erinevatel asjakohastel sündmustel antud programmi tegevusi.

25. mail toimus Jänedal MAKi pikaajaliste programmide toetuse saajate ümarlaud, kus tutvustati kõikidele teistele pikaajalistele programmide elluviijatele maheprogrammi tegevusi, edasisi plaane ja kitsaskohti.

1.6. Järgmisesse aruandeperioodi kavandatud tegevused

2017.aasta III aruandeperioodil:

- Jätkub väljaannete koostamine ja väljaandmine.
- Jätkub töö välislektorite leidmiseks ja infopäevade toimumise aja kooskõlastamine.
- Toimuvad demokatsete esitlused.
- Toimuvad ettevõtetes toimuvad esitlustegevused.
- Toimuvad osad infopäevad, nt infopäev mahesektori organisatsioonidele, lambakasvatus, köögiviljakasvatus, ettevõtete külastus Eestis ja välisriigis jne
- Jätkuvad õpiringide kokkusaamised.
- Tehakse veebilehel vajalikud hooldustööd ja uuendatakse veebilehe sisu.

2. Ellu viidud tegevused

2.1. Infopäevad

2.1.1 Teema: Infopäev mahesektori organisatsioonide esindajatele

Link: http://www.maheklubi.ee/syndmused/2017_04/syndmus/infopaev-tartus-mahesektori-organisatsioonide/

Toimumise aeg: 10.04.2017

Toimumise koht: Eesti Maaülikooli Mahekeskus, Õssu küla, Ülenurme vald, Tartumaa

Korraldaja: SA Eesti Maaülikooli Mahekeskus

Päevakava

10:00-15:00

- Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika tulevik. Arutelu.
- Aktuaalsed teemad mahesektoris: toitlustamise ökomärk, tarbijauuringute kokkuvõtted jm. Arutelu.
- Energiapaus

Lektorid: Elen Peetsmann (Eesti Maaülikooli Mahekeskus) ja Merit Mikk (Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus).

Osalejate nimekiri on lisatud aruandele (Lisa 1). Infopäeval osales 12 inimest.

Küsimused ja nende vastused, diskussiooni teemad ning osalejate hinnangud ja ettepanekud:

Suur osa infopäevast oli pühendatud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika arutelule. Koos kõikide osalejatega arutati järgmise põllumajanduspoliitika küsimustikku ja see täideti kõikide osalejate poolt – millised teemad on järgneval rahastusperioodil kõige prioriteetsemad ja mida peaks mahepõllumajanduse sektori kontekstis rõhutama. Lisaks tutvustati 1. märtsil kehtima hakanud mahetoitlustamise ökomärki ja selle kasutamise võimalusi ja hiljutisi tarbijauuringuid, mis käsitlesid ka mahetoidu tarbimist ja tarbija teadlikkust. Osalejad leidsid, et edaspidi on väga oluline olla kursis maaelupoliitika uue rahastamisperioodi planeerimise protsessi ja teemadega, et tagada mahepõllumajanduse sektori sh mahetoidu töötlemise edasine areng Eestis ja Euroopas.

2.1.2 Teema: Mahepõllumajanduslike taimekasvatussaaduste töötlemine

Link: http://www.maheklubi.ee/syndmused/2017_05/syndmus/infopaev-pollis-mahepollumajanduslike-taimekasvatussaaduste-tootlemine/

Toimumise aeg: 03.05.2017

Toimumise koht: Polli küla, Karksi vald, Viljandimaa

Korraldaja: Eesti Maaülikool

Päevakava ja lektorid:

10.00-12.00	Sissejuhatus. Puu- ja köögiviljade töötlemise tehnoloogiate modelleerimine tootearenduses - Pranas Viškelis
12.00-12.30	Energiapaus
12.30-13.30	Põllumajanduslikud kõrvalsaadused, väärtuslikud koostisosad ja nende võimalik kasutus - Ramunė Bobinaitė, Pranas Viškelis
13.30-14.15	Superkriitilise ekstraktsiooni tehnoloogia funktsionaalsete toodete

tootearenduses - Dalia Urbonavičienė, Pranas Viškėlis
14.15-15.00 Pulseerivate elektriväljade tehnoloogia kasutamine puu- ja köögiviljade
töötlemisel - Ramunė Bobinaitė

Osalejate nimekiri on lisatud aruandele (Lisa 2). Infopäeval osales 31 inimest.

Küsimused ja nende vastused, diskussiooni teemad ning osalejate hinnangud ja ettepanekud:

Infopäeval tutvustati Leedu tootearenduskeskuse võimalusi ja uudsemaid puu- ja köögiviljade töötlemise teadustöö tulemusi ja tehnoloogiaid. Ettekanded tõlgiti vene ja inglise keelest eesti keelde järeltõlkena, slaidid olid tõlgitud eesti keelde. Osalejatele pakkusid huvi just sellised tehnoloogiaid, mis võimaldasid marjadest, puuviljadest ja köögiviljadest kätte saada rohkem mahla, millised sordid sobivad paremini töötlemiseks ning mida on võimalik teha mahla pressimise kõrvalproduktidest (nt püreed, presskoogid, marjade seemneõli jm). Tutvustati ja arutati erinevate tehnoloogiate plusse ja miinuseid, maksumust, kättesaadavust. Toidu kvaliteedi osas oli huvipakkuvaks just erinevate toitude sisalduse määramine puu- ja köögiviljades. Leiti, et hetkel on kõik uued tehnoloogiaid väiketöötlejate jaoks ikkagi kahjuks liiga kallid, kui osalejad mõistsid, et lisaks moosi ja mahla tegemisele saab marju ja puuvilju ning nende seemneid ja töötlemise jääke kasutada mitmetes erinevates valdkondades ja see andis osalejatele kindlasti uusi ideid saaduste väärindamiseks.

2.1.3 Teema: Mahepõllumajanduslike taimekasvatussaaduste töötlemine

Link: http://www.maheklubi.ee/syndmused/2017_05/syndmus/infopaev-tartus-mahepollumajanduslike-taimekasvatussaaduste-tootlemine/

Toimumise aeg: 04.05.2017

Toimumise koht: EMÜ Mahekeskus, Õssu küla, Ülenurme vald, Tartumaa

Korraldaja: Eesti Maaülikool

Päevakava ja lektorid:

- 10.00-12.00 Sissejuhatus. Puu- ja köögiviljade töötlemise tehnoloogiate modelleerimine tootearenduses - Pranas Viškėlis
- 12.00-12.30 Energiapaus
- 12.30-13.30 Põllumajanduslikud kõrvalsaadused, väärtuslikud koostisosad ja nende võimalik kasutus - Ramunė Bobinaitė, Pranas Viškėlis
- 13.30-14.15 Superkriitilise ekstraktsiooni tehnoloogia funktsionaalsete toodete tootearenduses - Dalia Urbonavičienė, Pranas Viškėlis
- 14.15-15.00 Pulseerivate elektriväljade tehnoloogia kasutamine puu- ja köögiviljade töötlemisel - Ramunė Bobinaitė

Osalejate nimekiri on lisatud aruandele (Lisa 3). Infopäeval osales 24 inimest.

Küsimused ja nende vastused, diskussiooni teemad ning osalejate hinnangud ja ettepanekud:

Infopäeval tutvustati Leedu tootearenduskeskuse võimalusi ja uudsemaid puu- ja köögiviljade töötlemise teadustöö tulemusi ja tehnoloogiaid. Ettekanded tõlgiti vene ja inglise keelest eesti keelde järeltõlkena, slaidid olid tõlgitud eesti keelde. Erinevate tehnoloogiate osas tutvustati nende töötamise põhimõtet, eeliseid ja puuduseid ning kasutusvaldkondi. Huvi pakkus just töötlemise kõrvalproduktide edasine kasutamine, nt farmaatsiatööstuses.

Diskussiooni tekitas pulseeritud elektriväljade tehnoloogia (PEF) – kas see mõjutab kuidagi puu- ja köögiviljatoodete ja nende saaduste sisemist kvaliteeti. Lektorid kinnitasid, et kuna tegemist on füüsikaliste protsessidega ja keemilisi protsesse ei toimu, siis toote kvaliteedis muutusi ei toimu. Kuumtöötluseta hävinevad mikroorganismid, mis annab tootele lisaväärtuse, kuna kuumutamist ei toimu. Kui uudsete töötlemistehnoloogiatega on võimalik saada nt suurem kogus mahla, siis tasub neid tehnoloogiaid edasi uurida. Välislektorid oli nõus ka Eesti tootjaid oma tootearenduskeskuses soovi korral vastu võtma ja tehnoloogiaid kohapeal tutvustama.

2.1.4 Teema: Mahetoitlustamine

Link: http://www.maheklubi.ee/syndmused/2017_05/syndmus/mahetoitlustamise-infopaev-tallinnas/

Toimumise aeg: 10.05.2017

Toimumise koht: hotell Euroopa, Paadi 5, Tallinn

Korraldaja: Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus

Päevakava ja lektorid:

11:45 Kogunemine, kohv

12:00 Mis on mahetoit? Miks tarbijad eelistavad mahetoitu? Arutelu. Elen Peetsmann

12:45 Mahetootmine ja mahetoidu turg. Toitlustuses mahetoidu kasutamise näiteid.
Merit Mikk

13:15 Uute mahetoidu kasutamisele viitavate märkide tutvustus. Arutelu. Piret Rajasalu,
Veterinaar- ja Toiduamet

13:45 Kohvipaus

14:00 Mahetoidu kasutamise nõuded toitlustuses. Arutelu. Piret Rajasalu

15:00 Mahetooraine kättesaadavus Eestis. MTÜ Liivimaa Lihaveis ja
TÜ Lõuna-Eesti Toiduvõrgustik

15:30 Arutelu

16:45 Lõpp

Osalejate nimekiri on lisatud aruandele (Lisa 4). Infopäeval osales 17 inimest.

Küsimused ja nende vastused, diskussiooni teemad ning osalejate hinnangud ja ettepanekud:

Infopäeva esimeses osas räägiti sellest, mis on mahetoit ja miks tarbijad seda eelistavad, anti ülevaade Eesti ja Euroopa mahetootmise ja mahetoidu turu hetkeseisust, Skandinaavias ja Soomes kasutatavast mahetoitlustamisele viitavast märgistusest ja toodi näiteid selle kasutamisest konkreetsete toitlustajate poolt. Päeva teisel poolel keskenduti mahetoidu kasutamise nõuetele toitlustuses ja mahetooraine kättesaadavusele Eestis. Osalejad olid mahetoidu kasutamisest huvitatud, kuid kardavad sellega kaasnevat bürokraatiat, samuti on probleemiks mahetoidu kõrgem hind ja hästi toimiva logistika puudumine. Infopäeval arutleti kõigi eeltoodud teemade üle ja otsiti koos võimalikke lahendusi. Praktilise osana said kõik osalejad proovida mahetooraine kasutamise protsendi arvutamist. Arutelul tõstatati küsimus, et kuidas saavad lasteasutused kasutada mahetoitlustamise märki septembrikuus, kui arvestus on eelneva kuu kohta. Lasteasutused on suvel puhkusel ja nt augustikuus avatud paar nädalat, mitte terve kuu.

Osalejate tagasiside oli positiivne, edaspidi sooviti kuulda juba mahetoitu kasutavate tootlustajate kogemusi.

2.1.5 Teema: Mahepõllumajanduslik lihaveisekasvatus

Link: http://www.maheklubi.ee/syndmused/2017_05/syndmus/mahelihaveisekasvatuse-infopaev-laanemaal/

Toimumise aeg: 11.05.2017

Toimumise koht: Matsalu Looduskeskus, Läänemaa

Korraldaja: Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus

Päevakava ja lektorid:

11:00 Lihaveiste tervisega seonduvad küsimused. Alar Onoper (Eesti Maaülikool)

12:30 Kerge lõuna

13:00 Järg: Lihaveiste tervisega seonduvad küsimused. Arutelu

14:30 Ettevõtte Kirbla Mahe OÜ tutvustus. Ringkäik ettevõttes. Maret Laos

16:00 Lõpp

Osalejate nimekiri on lisatud aruandele (Lisa 5). Infopäeval osales 37 inimest.

Küsimused ja nende vastused, diskussiooni teemad ning osalejate hinnangud ja ettepanekud:

Peamiseks teemaks oli lihaveiste tervisega seonduv, lektoriks veterinaar Alar Onoper, kellel on ka endal mahelihaveised. Pärast sissejuhatavat ettekannet oli kõigil osalejatel võimalus esitada küsimusi, et lektor saaks keskenduda just kõige rohkem huvipakkuvale. Suur huvi oli nt nakkushaiguste ja vasikate tervise vastu. Pikalt arutleti ka lihaveiste jõudluskontrolli teemadel. Kuna lihaveiste tervist puudutavate teemade vastu oli infopäeval saadud tagasiside põhjal suur huvi, siis paluti lektoril kirjutada selleletemaline artikkel [Mahepõllumajanduse lehte](#), see ilmus lehe juuni numbris.

Päeva teises osas saadi ülevaade Kirbla Mahe OÜ mahelihaveisekasvatusest, vaadati ettevõtte karjamaid ja loomi.

2.1.6 Teema: Mahetoitlustamine

Link: http://www.maheklubi.ee/syndmused/2017_05_16/syndmus/mahetoitlustamise-infopaev-tartus/

Toimumise aeg: 16.05.2017

Toimumise koht: Tartu Loomemajanduskeskus, Kalevi 17, Tartu

Korraldaja: Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus

Päevakava ja lektorid:

11:45 Kogunemine, kohv

12:00 Mis on mahetoitu? Miks tarbijad eelistavad mahetoitu? Arutelu. Elen Peetsmann, EMÜ Mahekeskus

12:45 Mahetootmine ja mahetoidu turg. Toitlustuses mahetoidu kasutamise näiteid. Merit Mikk

13:15 Uute mahetoidu kasutamisele viitavate märkide tutvustus. Arutelu. Piret Rajasalu, Veterinaar- ja Toiduamet

13:45 Kohvipaus

- 14:00 Mahetoidu kasutamise nõuded tootlustuses. Arutelu. Piret Rajasalu
15:00 Mahetooraine kättesaadavus Eestis. MTÜ Liivimaa Lihaveis ja
TÜ Lõuna-Eesti Toiduvõrgustik
15:30 Arutelu
16:45 Lõpp

Osalejate nimekiri on lisatud aruandele (Lisa 6). Infopäeval osales 20 inimest.

Küsimused ja nende vastused, diskussiooni teemad ning osalejate hinnangud ja ettepanekud:

Infopäeva esimeses osas räägiti sarnaselt Tallinnas toimunud infopäevale sellest, mis on mahetoit ja miks tarbijad seda eelistavad, anti ülevaade Eesti ja Euroopa mahetootmise ja mahetoidu turu hetkeseisust, Skandinaavias ja Soomes kasutatavast mahetootlustamisele viitavast märgistusest ja toodi näiteid selle kasutamisest konkreetsete tootlustajate poolt. Osalejate huvist lähtuvalt pöörati suuremat tähelepanu mahetoidu kasutamisele lasteasutustes. Päeva teisel poolel keskenduti mahetoidu kasutamise nõuetele tootlustuses ja mahetooraine kättesaadavusele Eestis. Praktilise osana said kõik osalejad proovida mahetooraine kasutamise protsendi arvutamist. Osalejad olid mahetoidu kasutamisest huvitatud, kuid sarnaselt Tallinna infopäeval osalejatele kardavad sellega kaasnevat bürokraatiat, samuti on just lasteasutustes suureks probleemiks mahetoidu kõrgem hind. Infopäeval arutleti kõigi eeltoodud teemade üle ja otsiti koos võimalikke lahendusi. Veterinaar- ja Toiduamet täpsustas, et lasteasutuste puhul tuleks septembrikuus mahetoidule viidates võtta arvesse viimane mahetooraine kasutamise täiskuu. Osalejad leidsid, et see ei ole mõistlik, kuna kevadel on värske mahetooraine kasutamine peaaegu võimatu (juuni on sageli ka nõ poolik kuu, pärast jaanipäeva minnakse puhkusele), ja seega saaksid lasteasutused mahetootlustamise ökomärki kasutada alates oktoobrist (septembris kasutatava tooraine arvestuse põhjal). Leiti, et sellel teemal tuleks edasi suhelda Maaeluministeeriumiga ja leida lahendus, kuidas lasteasutused saaksid mahetootlustamise ökomärki kasutada juba septembrist.

Osalejate tagasiside oli positiivne, edaspidi sooviti kuulda juba mahetoitu kasutavate tootlustajate kogemusi.

2.1.7 Teema: Mahepõllumajanduslik lihhaveisekasvatuse

Link: http://www.maheklubi.ee/syndmused/2017_05/syndmus/mahelihaveisekasvatuse-infopaev-vorumaal/

Toimumise aeg: 17.05.2017

Toimumise koht: Mõniste Rahvamaja, Võrumaa

Korraldaja: Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus

Päevakava ja lektorid:

- 11:00 Lihaveiste tervisega seonduvad küsimused. Alar Onoper (Eesti Maaülikool)
12:30 Kerge lõuna
13:00 Järg: Lihaveiste tervisega seonduvad küsimused. Arutelu
14:30 Ettevõtte OÜ Sentafarm tutvustus. Ringkäik ettevõttes. Enn Noorkõiv
15:00 Lõpp

Osalejate nimekiri on lisatud aruandele (Lisa 7). Infopäeval osales 42 inimest.

Küsimused ja nende vastused, diskussiooni teemad ning osalejate hinnangud ja ettepanekud:

Peamiseks teemaks oli sarnaselt Läänemaal toimunud infopäevaga lihaveiste tervisega seonduv, lektoriks samuti veterinaar Alar Onoper, kellel on ka endal mahelihaveised. Pärast sissejuhatavat ettekannet oli kõigil osalejatel võimalus esitada küsimusi, et lektor saaks keskenduda just kõige rohkem huvipakkuvale. Arutleti vasikate tervise, laboriuuringute vajalikkuse, haiguste ennetamise jm teemadel.

Päeva teises osas saadi ülevaade Sentafarm OÜ mahelihaveisekasvatusest, vaadati ettevõtte hooneid ja loomi, saadi ülevaade kasutatavast karjatamissüsteemist, loomade tervise teemadel rääkis ettevõtte veterinaar. Arutleti ka liha kvaliteedi teemal.

2.2. Teabematerjalid

Kõik 2017. aasta lepingu raames välja antavad teabematerjalid on koostamisel. Teabematerjalid valmivad III ja IV kvartalil.

Koostati ja trükiti teabematerjal:

Mahepõllumajandus Eestis (105 mm x 210 mm, 60 lk, 1200 eksemplari)

Koostajad: Airi Vetemaa, Merit Mikk

Tõlkijad: Ea Velsvebel Greenwood, Stephen Greenwood

Fotod: Merit Mikk, Elen Peetsmann, Lauri Laan, erakogud

Kujundanud: Purk OÜ

Trükkinud: AS Ecoprint

Välja andnud Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus, 2017

ISBN 978-9949-9589-9-3

ISBN 978-9949-9925-0-8 (pdf)

2.3. Mahepõllumajanduse valdkonda kajastav portaal

Raamlepingu raames hallati ja hoiti pidevalt asjakohasena mahepõllumajanduse valdkonna infot kajastavat portaali www.maheklubi.ee.

Lisaks maaeluministri 28.04.2015 määruse nr 46 „Teadmussiirde pikaajaliste programmide rakendamise toetus“ § 6 lõikes 4 nimetatud tegevustele avaldati portaalis:

- Nõukogu poolt koostatud ja kinnitatud 2017. aasta Täitja tööplaani (tegevuskava) ja läbiviidud tegevuste info aadressil: http://www.maheklubi.ee/teadmussiirde_programm.
- Raamlepingu raames koostatud Mahepõllumajanduse Leht aadressil: http://www.maheklubi.ee/mahepollumajanduse_leht/
- Info raamlepingu raames toimuvate mahepõllumajanduse infopäevade, täienduskoolituste, konverentside, õpiringide, ettevõtete külastuste ja esitlustegevuse kohta ja nende jaotusmaterjalid aadressil: <http://www.maheklubi.ee/syndmused/>;

Portaali Maheklubi (www.maheklubi.ee) haldab Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus.

2.4. Mahepõllumajanduse perioodiline väljaanne „Mahepõllumajanduse Leht“

Aruandeperioodil ilmus üks mahepõllumajanduse perioodiline väljaanne „Mahepõllumajanduse Leht“.

- **Nr 77, 2-2017:** http://www.maheklubi.ee/upload/Editor/Maheleht_2_2017f.pdf (ilmus 29.06.2017)

Sisukord:

- Lihaveiste tervist mõjutavad tegurid
- Mahemunakanade tervishoid ja heaolu
- Maheklaster hakkab mahetaimekasvatust teaduslike meetoditega arendama
- Uus kaardirakendus näitab mahemaa kätte
- Austrias künnivaba mullaharimise konverentsil
- Maheliider Taani
- Soome mahepõllumajandusel läheb hästi
- Ameeriklased ostavad rohkem mahetoitu kui kunagi varem
- Prantsusmaale lisandub jõudsalt mahepoode
- Käimas on parima mahetootja ja mahetoote konkursid 2017
- Ole teadlik ostetavast seemnest!
- Mahetootjad olid Eesti Toidumessil „Sööma“ hästi esindatud
- Mahepõllumajandus leevendab kliimamuutusi
- Mahetootjad panustavad kasvuhoonegaaside vähendamisse
- Europarlamendi uuring kinnitab mahetoidu eeliseid
- Euroopa mahekongress seekord Eestis

Leht avaldati internetiaadressidel www.maheklubi.ee ja www.pikk.ee. E-maili teel saadeti väljaanne kõikidele mahepõllumajanduse registris olnud tootjatele, kes olid sinna edastanud oma e-maili aadressid.

Mahepõllumajanduse Lehte annab välja Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus MTÜ.

2.5. Õpingid

Käivitusid kõik õpingid ja kohtumised on toimunud järgmiselt:

- Marjakasvatuse õping: 07.04. Viljandimaal. Korraldaja: Eesti Maaülikool
- Teraviljakasvatuse õping: 15.06. Võrumaal ja 21.06 Viljandimaal. Korraldaja: Eesti Maaülikool
- Lihaveisekasvatuse õping: 16.06 Valgamaal. Korraldaja: Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus
- Teraviljakasvatuse õping: 28.06 Raplamaal. Korraldaja: Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus

2.6. Esitlustegevused

Rajati demokatsed. Esitlustegevused on planeeritud eelkõige II ja III kvartalsisse.

- Viljelusviiside demonstratsioon (esitlustegevus demokatsel): planeeritud 11.07 ja 08.08. Korraldaja: Eesti Maaülikool
- Teraviljasortide ja agrotehnika (esitlustegevus demokatsel): planeeritud 06.07 ja 13.07. Korraldaja: Eesti Taimakasvatuse Instituut
- Marja- ja puuviljakultuuride sortide ja agrotehnika (esitlustegevus demokatsel): planeeritud 14.07 ja 25.08. Korraldaja: Eesti Maaülikool
- Kõögiviljade taimekaitse (esitlustegevus demokatsel): planeeritud 20.07 ja 10.08. Korraldaja: Eesti Maaülikool

2.7. Ettevõtete külastused

Ettevõtete külastused on planeeritud III kvartalsisse.

Seoses Euroopas leviva linnugripiga tuleb tõenäoliselt muuta välisettevõtete külastuse teema linnukasvatusele kõögiviljakasvatusele.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elen Peetsmann
Eesti Maaülikooli Mahekeskus
MAHE PIP projektijuht
elen.peetsmann@emu.ee
tel: 53044003